

Openingstekst: I Korinthe 15: 50 – 58 (jongerenbijbel)

Wat ik bedoel, broeders en zusters, is dit: wat uit vlees en bloed bestaat kan geen deel hebben aan het koninkrijk van God; het vergankelijke krijgt geen deel aan de onvergankelijkheid. Ik zal u een goddelijk geheim onthullen: wij zullen niet allemaal eerst sterven – toch zullen wij allemaal veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, wanneer de bazuin het einde inluidt. Wanneer de bazuin weerklinkt, zullen de doden worden opgewekt met een onvergankelijk lichaam en zullen ook wij veranderen. Want het vergankelijke lichaam moet worden bekleed met het onvergankelijke, het sterfelijke lichaam met het onsterfelijke. En wanneer dit vergankelijke lichaam is bekleed met het onvergankelijke, dit sterfelijke met het onsterfelijke, zal wat geschreven staat in vervulling gaan: ‘De dood is verslonden en overwonnen. Dood, waar is je overwinning? Dood, waar is je engel?’ De engel van de dood is de zonde, en de zonde ontleent haar macht aan de wet. Maar laten we God danken, die ons de overwinning geeft door onze Heer Jezus Christus. Kortom, geliefde broeders en zusters, wees standvastig en onwankelbaar en zet u altijd volledig in voor het werk van de Heer, in het besef dat de inspanningen die u voor de Heer verricht, nooit tevergeefs zijn.

Lezingen:*Lezing 1:* Jeremia 7: 1-15 (Naardense vertaling)

Het woord dat aan Jeremia is geschied van bij de Ene, toen hij zei: sta stil in de poort van het huis van de Ene en roep daar dit woord uit; zeggen zul je: hoort het woord van de Ene gij allen van Juda die door deze poorten aankomt om u te onderwerpen aan de Ene! Zo heeft gezegd de Ene, de Omschaarde, Israëls God: betert uw handel en wandel, *,-dan wil ik met u wonen in dit oord!*- zoekt uw veiligheid niet in leugenwoorden, waarin gezegd wordt: het paleis van de Ene, het paleis van de Ene, het paleis van de Ene is dit!- nee, als ge uw handel en wandel beterend betert,- als ge metterdaad recht doet tussen iemand en diens metgezel, zwerver-te-gast, wees en weduwe niet verdrukt en geen onschuldig bloed vergiet in dit oord,- en geen andere goden achterna gaat, uzelf ten kwade,- *dan zal ik u doen wonen in dit oord*, in het land dat ik aan uw vaderen heb gegeven; van eeuwigheid en tot eeuwigheid.

Maar zie, gij zoekt uw veiligheid bij leugenwoorden, - die niet baten; stelen, doodslaan en vreemdgaan, op leugens een eed zweren en wierook brengen aan de baäl,- en andere goden achterna gaan die ge niet kent, en dan wilt ge aankomen en staan voor mijn aanschijn in dit huis, waarover mijn naam is uitgeroepen en zeggen ‘wij zijn gered’,- om al deze gruwelijkheden te doen? Is het een rovershol geworden, dit huis waarover mijn naam is uitgeroepen? - ook ik, zie, ben het zo gaan zien, is de tijding van de Ene. Want gaat toch naar mijn oord in Sjilo waar ik in het eerst mijn naam deed wonen,- en ziet aan wat ik daarmee heb gedaan,- gezien het kwaad van mijn gemeente Israël; welnu, omdat ge al deze daden hebt gedaan, is de tijding van de Ene,- en ik tot u sprak, heel vroeg al sprak en gij niet hebt willen horen, ik u riep en gij niet hebt geantwoord, nu zal ik aan het huis waarover mijn naam is uitgeroepen, waarin gij veiligheid zoekt en aan het oord dat ik aan u en uw vaderen heb gegeven,- doen zoals ik aan Sjilo heb gedaan, en u van voor mijn aanschijn wegwerpen,- zoals ik uw broeders weggeworpen heb, heel het zaad van Efraïm!

Lezing 2: Lucas 6: 39-49 (Bijbel in gewone taal)

Jezus gaf een voorbeeld: ‘Kan een blinde een andere blinde de weg wijzen? Nee, want dan vallen ze samen in een kuil. En een leerling weet niet zo veel als zijn leraar. Pas als een leerling alles geleerd

heeft, weet hij net zo veel.' Daarna zei Jezus: 'Jullie letten goed op de fouten van anderen. Maar je eigen fouten zie je niet. Het is alsof je een splinter ziet in het oog van een ander, maar niet ziet dat er in je eigen oog een balk zit. Je zegt tegen die ander: 'Kom, ik haal die splinter wel even uit je oog.' Doe niet zo schijnheilig! Haal eerst die balk uit je eigen oog! Dan kun je zelf weer goed zien. En pas dan kun je de splinter uit het oog van de ander halen. Een goede boom herken je aan zijn vruchten. Een goede boom geeft geen slechte vruchten, en een slechte boom geeft geen goede vruchten. Van een doornstruik kun je geen vijgen of druiven plukken. Zo zegt een goed mens goede dingen omdat hij van binnen goed is. En een slecht mens zegt slechte dingen omdat hij van binnen slecht is. Je woorden laten zien hoe je van binnen bent!' Jezus zei: 'Jullie noemen mij Heer. Maar jullie doen niet wat ik zeg. Stel dat iemand bij me komt, naar me luistert en doet wat ik zeg. Zo iemand lijkt op een man die een stevig huis bouwt. Eerst graaft hij in de grond en maakt daar een fundament. Als er dan een overstroming komt, zal het huis stevig blijven staan. Het zal niet verwoest worden door het water, want het is goed gebouwd. Maar stel dat iemand naar me luistert, maar niet doet wat ik zeg. Zo iemand lijkt op een man die een huis bouwt zonder fundament. Als er dan een overstroming komt, zakt het huis meteen in elkaar. Er blijft niets van over.'

Overweging

"God woont niet, hoe graag we de Eeuwige ook een waarachtig thuis op aarde zouden gunnen", zo opende Marcel Barnard deze serie diensten drie weken geleden. Hij las het verhaal over de inwijding van de tempel als huis van God, waarin koning Salomo zegt: *Zou God werkelijk op aarde kunnen wonen? Zelfs de hoogste hemel kan u niet bevatten, laat staan dit huis, dat ik voor U heb gebouwd.*

Dat huis, die tempel komt vandaag weer ter sprake, in Jeremia, die schrijft dat Gods naam aan dat huis verbonden is. Wat betekent dat? In adventstijd lezen we verhalen over namen van God. De bekende godsnaam, Eeuwige en andere namen - één daarvan is De Plaats, God is de Plaats. De uitleg is: Hij wordt niet op één bepaalde locatie gevonden, maar is aanwezig op alle plaatsen: Hij is de plaats van de wereld. Maar: de wereld is niet Zijn plaats. Hijzelf is de Plaats.

Dus ja, God woont niet ergens, want de wereld is niet de plek waar hij zich thuis voelt. Maar aanwezig is hij wel, zijn naam betekent "Ik zal er zijn".

Dat vinden we terug bij Jeremia, de profeet die van God de opdracht kreeg om mensen eens flink de waarheid te vertellen in tijden van godsdienstig en moreel verval. Een tijd dus die sprekend lijkt op de onze: Jeremia waarschuwt tegen leugenprofeten die de situatie mooier voorstellen dan die is, loze beloftes doen, misstanden vergoelijken of bagatelliseren, anderen er de schuld van geven. Nepnieuws verspreiden om er zelf beter van te worden, heersers die meer met zichzelf en hun eigen macht bezig zijn dan met het welzijn van moeder aarde en haar bewoners.

In zo'n tijd, sprekend de onze, zegt Jeremia dat de tempel - het huis dat Gods naam draagt - een rovershol is geworden, waar het volk komt om het geweten te sussen. Hij zegt: waan je niet beschermd door de tempel, want als je zo doorgaat zal het volk worden weggeworpen van Gods aangezicht'.

Vertaald voor ons: waan je niet beschermd door onze parlementaire democratie, denk niet dat het allemaal wel los zal lopen, sus je geweten niet. Probeer te zien en te voorzien wat er aan de hand is: politici die meedogenloos zijn in hun hang naar macht en aanzien. Die hun tegenstanders monddood maken, rechterlijke uitspraken negeren en daar niet op aangesproken willen worden.

Kennelijk lukt het ons niet om een samenleving te creëren waarin mensen zich thuis voelen, zich gezien en gehoord voelen. Het lukt maar niet om een plek te creëren waar God wonen kan.

Jeremia zegt: verbeter je handel en wandel, doe recht aan je naaste, kom op voor vreemdelingen, weduwen en wezen, loop geen andere goden achterna. Een korte samenvatting van de geboden van Mozes. Als je je daaraan houdt, ja, dan, zo zegt God, dan zal ik jullie doen wonen in dit land. En: dan wil ik met jullie wonen in dit land.

Ik heb die twee zinnnetjes schuin gedrukt, omdat de Naardense bijbel dit het zorgvuldigst vertaalt, als twee verschillende beloftes: Ik zal jullie doen wonen – en ik wil met jullie wonen. Want als je leven betert, laat God je niet in de steek.

Dat sluit aan bij de tekst in Lucas, waar Jezus een samenvatting geeft van de geboden van Mozes: leg de schuld niet bij de ander, neem anderen niet de maat alsof je zelf geen fouten maakt, zorg dat jij die boom bent met goede vruchten. Over die boom ging het in de dienst van Pieter Dronkers. Jezus zegt: heb je vijand lief, daar ging het vorige week over met Owe Boersma.

Jeremia en Jezus wijzen ons op onze eigen verantwoordelijkheid, ons gedrag ten opzichte van elkaar en de wereld. Kies niet de weg van het kwaad, bouw je huis niet op drijfzand – Keer je om, zegt Jeremia. Luister naar mij, zegt Jezus. Niet naar leugenpropheten met hun nepnieuws.

De brief van Paulus aan Korinthe en psalm 92 hebben een andere toon, daarin overheerst de vreugde. De psalm is een loflied op de Eeuwige, Eykman vertaalt: we mogen zingen, dansen en spelen als een applaus voor God. De rechtvaardigen zullen bloeien als een palmboom en de onrechtvaardigen zullen verdelgd worden, zegt de psalm.

Paulus heeft een visioen van een wereld waarin de dood overwonnen is en voor zonde geen plaats meer is: wees blij dat God in Jezus ons de overwinning op de dood geeft. Wees standvastig en onwankelbaar, zet je in voor de Heer. Wat ik lastig vind bij Paulus is dat het meer om het geloof in Jezus als de Messias gaat, minder over wat je concreet kunt doen. Wat nou als je niet gelooft dat Jezus de Christus is? Dat is mijn moeite met Paulus.

Met de boodschappers van deze teksten liep het niet goed af: Jeremia werd mishandeld, beschuldigd van verraad en in een kerker gegooid. Jezus werd beschuldigd van godslastering, mishandeld, en vermoord. Ook Paulus werd gevangen gezet en volgens sommige verhalen uiteindelijk onthoofd. Herkenbaar, politieke tegenstanders worden vervolgd, gemarteld, bedreigd op sociale media, of zelfs vermoord, zoals Navalny.

En nog steeds worden afgoden achternagelopen, die beloven dat als zij aan de macht komen, alles beter wordt. Ze krijgen veel stemmen. Misschien is dat ook begrijpelijk: als je het zelf niet goed hebt, nauwelijks rond kunt komen en ziet hoe anderen het veel beter hebben. Als je niet kunt overzien wat oorzaken en gevolgen zijn en hoe maatregelen doorwerken op de lange termijn, terwijl je behoefte hebt aan concrete oplossingen die meteen merkbaar zijn. Dan is het niet heel vreemd om te stemmen op politici die voor jouw belangen op zeggen te komen en gouden bergen beloven. Hoe kan je overzien of het drijfzand is waarop je je huis bouwt. Hoe leer je dat de aarde met haar bewoners om iets anders vraagt dan eigenbelang of eigen volk eerst. Als zelfs politici dat niet snappen, hoe kunnen burgers het dan doorzien?

Jeremia en Jezus zeggen: begin bij jezelf, verbeter je handel en wandel, dan laat God je niet in de steek, dan wil hij tussen jullie wonen. Hij voelt zich niet thuis bij politieke leiders en hun volgelingen die anderen buiten sluiten, aan landjepik doen, mensen uit hun thuisland verdrijven of de boel plat bombarderen.

Daar is voor het loflied in de psalm en het visioen van Paulus geen ruimte. Daar is God niet te vinden. Waar wel? In een oud verhaaltje geeft een wijze rabbi een antwoord: God, de Messias, is te vinden bij de poort van Rome, tussen bedelaars, armen en zieken. Ga daar maar kijken, zegt de rabbi tegen zijn leerlingen. Dat doen ze en als ze dan vragen aan de Messias: wanneer komt u de wereld redden? is het antwoord: dat kan vandaag nog, als jullie naar Gods stem zouden luisteren.

En wij? Waar zijn wij? Naar wie luisteren wij?

Zien en spreken wij mensen die het niet zo goed hebben en hunkeren naar oplossingen voor hun problemen? Mensen die stemmen op politici die niet goed snappen wat regeringsverantwoordelijkheid dragen is? Durven wij op te staan, in verzet te komen, voor vrede en gerechtigheid?

Kunnen we de schurken die nu aan de macht zijn, een halt toe roepen? Krachten bundelen, in Nederland, in Europa?

Hier komen we elke zondag samen en richten ons tot de Eeuwige, om hulp, om kracht. Laat ons niet in de steek, roepen we, keer u om naar ons toe.

Omdat we weten dat de Eeuwige te vinden is in de ontmoeting met de ander, roepen we er meteen achteraan, en net zo hard: keer ons toe naar elkaar.

Zodat we samen een wereld kunnen maken waar God wonen kan.

Zo moge het zijn.

Amen

Slottekst:

Doe omkeer: betert uw handel en wandel (Jeremia) - haal eerst de balk uit je eigen oog (Lucas) – wees standvastig en onwankelbaar (I Korinthe) – en laat ons dan vrolijk zingen en juichen (ps 92).

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeden.nl
info@ekklesialeden.nl